

Zaterdag

den 3 October.

ODESSA, den 15^{den} September.

De Courant der stad beheet heden de volgende berichten:

Het Oostenrijksche schip *Gravin Julia*, (kapitein *Luca Solerico*) hetwelk Konstantinopel den 3^{den} Augustus verlaten heeft en eerstgisteren alhier aangekomen is, heeft de volgende tijdingen medegebragt, voor welker echtheid wij kunnen instaan. — Sedert den 29sten Augustus hebben de overwinningen der Russische troepen en de inneming van Adrianopel in de hoofdstad van het Ottomaansche rijk algemeene verslagenheid veroorzaakt. De Sultan heeft eindelijk de noodzakelijkheid ingezien om vrede te maken en gezonden naar het hoofdkwartier van den generaal *Diebitsch* gezonden. Zijne Hoogheid verlaat zich, ten aanzien der afkijking van de vrede, op de grootheid van den Keizer, en ziet het oogmerk der onderteekening van het vrede met het grootste ongeduld te gemoet. Het volk spreekt niets dan van vrede; het eenigste voorwerp van zijn wenschen. In de veldtochten der Russen zijn bijna geene troepen. De nog overig geblevene aanhangers der janitsaren wilden de tijdsomstandigheden niet baat nemen, om zich weder op te richten, en schenen voornemens om de vrede te slijpen op te steken; dan huone pogingen werden door de strengste maatregelen verijdeld: *Hamid-Aga*, opperbevelhebber der Janitsaren van den Bosphorus, heeft de doodstraf ondergaan, omdat hij zich braverige uitdrakingen veroorloofd had. Den 3^{den} Augustus heeft men met eene ontzettende gestrengheid de verdere ter dood bringing van alle personen, die den Sultan verdacht waren. Men neemt al degenen in hechtenis, die tot de partij der Janitsaren behooren. Reeds zijn er velen gewurgd, anderen onthoofd; de straten liggen vol lijen. Bovendien heeft de seraskier in 't geheim eene menigte personen laten verwurgen. De koffijhuizen, waarin de vrienden der Janitsaren bijeenkwamen, zijn verwoest geworden. — Met het grootste ongeduld verwacht men te Konstantinopel de tijding van de onderteekening der preliairen van den vrede. Over de vrije vaart in de Zwarte Zee is nog niets openlijk bekend gemaakt geworden; intusschen heeft men op een aantal schepen tegen betaling eener somme gelds toegestaan. Vele Russische krijgsvaardigen zijn in de laatste dagen naar de kust van de Zwarte Zee afgevoerd. Men verwacht het besluit van den generaal *Diebitsch* over de bestemming der overige gevangenen, die de Sultan ter beschikking van dezen generaal gesteld heeft. — Bij deze tijdingen voegt de kapitein van het bovengemelde schip nog, dat men op den oogenblik van zijn vertrek te Konstantinopel het bericht der bezetting van Rodosto door de Russische troepen ontvangen had.

« Zoo even » vervolgt de Courant, « ontvangen wij berichten uit Konstantinopel van den 3^{den} September. Niemand twijfelt in die hoofdstad aan het sluiten van den vrede, daar de militaire operaties zoo wel te water als te land gestaakt zijn. De halsgerigten zijn zoo menigvuldig, dat men gelooft, dat het getal der gevallen slagtoffers reeds grooter is, dan het in 1826 was, toen het korps Janitsaren vernietigd werd. Naar men verzekert, hebben vele aanzienlijke lieden het lot te wachten, hetwelk de Sultan bestemd heeft voor degenen die ongelukkig bij hem in verdenking zijn gekomen.»

— Omtrent den gezondheidsstaat geeft de Courant de volgende berichten: — In de Moldavanka, zoo min als in de legerplaats, waarin de ingezetenen der voorstad zich bevinden, die van besmetting verdacht zijn, noch ook te Kujalnik of Ussatowij is in de laatste dagen iets voorgevallen dat bekommernis verwekken kan; doch eergisteren stierven er twee soldaten in de legerplaats der troepen, die zich binnen het gezondheidskordon bevinden. Een van hen was een dag en de andere twee dagen ziek geweest. Bij een hanner hadden de geneesbeeren zeer verdachte vlakken gevonden, zoodat de overheid zich verplicht vond, dadelijk alle maatregelen van voorzorg te nemen. Alle personen, die met deze beide soldaten gemeenschap hadden gehad, werden in de quarantaine-insigting onderworpen gesteld, de uooppaatsen, waartoe zij behoorden, heeft men van de overigen afgescheiden, en hun eene legerplaats aangewezen, waar hun alle gemeenschap naar buiten op het strengste verboden is. Gedurende de drie laatste dagen zijn in de tijdelijke quarantaine der stad twee personen gestorven.

FRANKFORT, den 29sten September.

Uit Jassij wordt den 12^{den} dezer het volgende geschreven: « Van het oorlogstooneel verneemt men door brieven, dat Rodosto aan de zee van Marmora in de laatste dagen van de vorige maand door de Russische

troepen is bezet geworden, welke dadelijk aanstellen hebben gemaakt om de kottelen der Dardanelen in te nemen. Rodosto heeft, zegt men, niet den minsten tegenstand geboden; daar, op bevel van den Sultan, alle Aziatische troepen, die van de armee van den Balkan derwaarts gevlugt waren, naar Azie zijn vervoerd, om de vernieuwing der gruwelijke geweldadigheden te voorkomen, waaraan deze barbaren zich schuldig gemaakt hebben. Niets bleef verschoond in de streken, welke deze toomlooze horden zijn doorgetrokken; roof, moord en verkrachting waren alerwege in hun gevolg, en de Russische troepen werden overal als de weerloze ingezetenen als veroverers ontfangen, die hen tegen de buitensporigheden van hunne eigene landlieden beschermde. Men reest zeer de krijgslucht der Russische armee en de moedigheid van den graaf *Diebitsch*, die te Adrianopel alle lasten heeft weten te winnen. Over 't algemeen schijnt het gedrag der Russen grooten indruk op de Maselmannen gemaakt te hebben, van welken velen naar eene andere orde van zaken verlangen. Men verhaalt zelfs, dat verscheidene pachas den generaal *Diebitsch* alreede den generaal *Paskewitsch* den voorslag gedaan hebben, om zich onder de Russische vanden te begeven, zoodra hun een behoorlijke rang in de armee toegestaan wierd. Maar deze legerhoofden seijnen eiken voorslag, die het aanzien van verleiding of opruijing hebben kon, van de hand gewezen te hebben. — De algemeene volkswapening is overal blijven steken, en alle ingezetenen van Romania worden rustige aanschouwers van de tegenwoordige gebeurtenissen.

Van den 30sten September.

Men heeft geen niader bericht van de verovering van Schintala door den generaal *Krassowskij*, en daar de dagbladen van Wenen daarvan geheel zwijgen, houdt men de geruchten, welke daaromtrent geloopt hebben, terogt voor ongegrond.

— Volgens brieven uit Bucharest, van den 14^{den} dezer, zou de generaal *Diebitsch* Adrianopel den 10^{den} September reeds verlaten hebben en zijn weg naar Konstantinopel geslakt zijn. Men leidt hieruit af, dat bij de Russische armee alle noodige beschikkingen gemaakt zijn, om de hoofdstad te bemagtigen, ingeval de Sultan binnen dien termijn de hem medegegeelde voorwaarden van den vrede niet aanneemt. Intusschen gelooft men algemeen, dat de Sultan wel voor dien tijd den vrede onderteekenen zal.

ZWITSERLAND, den 26sten September.

Het water, dat van de gebergten is gestort, heeft in het kanton Tessin groote verwoestingen aangerigt, maar het meest echter in de vlakten aan gene zijde van Monte Ceure. De vlakte van Magdino tot Bellinzona gelijkt volkomen naar eene zee. De Tessin heeft alle dammen doorgebroken, woningen, menschen en vee weggesleurd, en is schuimend in de stad Bellinzona gedrongen, welke reeds door andere beken half in een meer veranderd was. Allerwege hoorde men noodschoten; doch kon nog geen hulp aanbrengen. De prachtige brug over de Tessin is geheel weggespoeld.

PARYS, den 29sten September.

Geregeld elken dag wordt het nieuwe ministerie door een aantal dagbladen op het levigst beoorloogd, en schoop hetzelve zich, bij zijne geboorte deed voorstellen als of het Frankrijk eens dachbig in den zin der ultra-royalisten en jezuiten-partij zou regeren, heeft het tot dus verre bijna niets gedaan, behalve het afzetten van eenige ambtenaren bij de ministerien, die voor anderen, die de heerschende partij aankleven, hebben moeten plaats maken. De ministeriele bladen spreken wel gedurig van het veranderen der wet op de verkiezingen, van de vrijheid van het onderwijs, van het weder openen der jezuiten-scholen enz.; maar toonen niet hoe dit alles met eene kamer der afgevaardigden, waarvan de meerderheid waarschijnlijk als één man tegen het nieuwe ministerie zal opstaan, kan veranderd of tot stand gebragt worden. Het charter omver te werpen en naar eigen goeddunken te regeren, dit schijnt men toch nog niet te durven onderneemen.

— De prefect van het departement des Vosges heeft voor zijnen post bedankt, als niet verkiezende onder het tegenwoordige ministerie te dienen. Deze prefect werd in de eerste dagen des bewijs van het vorige ministerie aangesteld, in plaats van eenen, die onder het ministerie van *Fillele* bij de verkiezingen veel willekeur en bedrog had gepleegd.

— Men meldt uit Rome, dat don *Miguel* bij den paus heeft laten aanvenden, ten einde deze hem als kardinaal te benoemen.

erkennen; doch dat al zijne pogingen vruchteloos zijn geweest, hebbende Z. H. laten verklaren, dat don Miguel nimmer als Koning kon erkend worden, ten zij don Pedro en zijne dochter ten zijnen behoeve afstand van den troon deden.

BRUSSEL, den 29sten September.

Men verneemt, dat de beruchte Franschman Fontan aan de marchaussee is overgeleverd, om naar de grenzen van Hanover te worden gebracht. (Haarl. Cour.)

Van den 1sten October.

De Courrier des Pays-Bas meldt heden ook, dat monsieur Fontan den 28sten dezer in hechtenis is genomen en den volgenden dag aan de gendarmerie is overgeleverd, om van brigade tot brigade tot Creveld vervoerd te worden. De Courrier raast er dapper over en eindigt met verwenschingen tegen den minister van justitie.

Mengelwerk.

GEDACHTEN.

(Uit de Portefeuille van Z. Y. X.)

Het is eene waarheid, door de ondervinding hoe langer zot meer bevestigd, dat de staatkunde, — het zij deze het zoogenaamde evenwigt der magten (dat, hoe schijnbaar gevestigd, niet zelden door de kleinste onvoorzienne omstandigheid verbroken wordt) tot rigtsnoer genomen, of wel uit onadeler of onzuiverder bronnen geput heeft, — niet zelden te vergeefs landen en volken vereenigt, of van elkanderen afscheidt; er bestaan zekere gewoonten, zekere met de jeugd ingezogene principes, ja menigmaal zekere vooroordeelen, welke als het ware het eigenaardige van een volk uitmaken, en die de vereeniging met een ander volk, liezeer ook de geographische ligging deze vereeniging mogelijk en staatkundig belang dezelve noodzakelijk maakt, tegenwerken. De zedelijke vereeniging van zulke volken is niet alleen hoogst moeilijk, maar dikwijls onmogelijk. Deze moeilijkheid, deze onmogelijkheid wordt nog grooter, wanneer godsdienstig fanatisme mede in het spel komt. Wee! driewerf wee! het land, dat zich door hetzelfde laat wegslepen; dit eens de overhand, of laat ik slechts zeggen eenig gering gewigt, bekomen hebbende, (want men zoude het een zedelijke kanker kunnen noemen, die spoedig de overhand neemt) dan is het uit met de rust van het land, dan ziet men den eenen broeder den anderen met wantrouwen bejegenen, menschen van hetzelfde oorsprong, die dezelfde belangen hebben en deze belangen niet, dan wanneer zij hunne krachten vereenigen kunnen, deelachtig worden, die op dezelfde gronden hunne hoop op de toekomst bouwen of dienden te bouwen, zich onderling als vijanden beschouwen en behandelend, dan nemen haat, tweedragt, secten- en partijwoede met hare verdelende gevolgen de overhand, en geen geluk is meer denkbaar!! Hoe zoo verre kan zij, die, aan de rede getoetst, en op haar gegrond, de bron van liefde en vrede en alle wezenlijk goed is, wanneer zij de rede verlaat, de bronaar worden van twist en tweedragt, de bewerkster van alle kwaad.

Wat kan, wat moet nu een vorst, die toont op de hoogte zijner eeuw te zijn, in het belang zijner onderdanen doen, wanneer hij aan het hoofd van een volk geplaatst is, waarop het bovengezegde kan worden toegepast?

In de eerste plaats zorgen, dat het onderwijs tot de meest mogelijke volmaaktheid en éénheid gebragt worde, opdat, — al ziet hij de onmogelijkheid in, om het tegenwoordig geslacht tot die hoogte te brengen, waarop hij gaarne zag, dat het gebragt wierd, omdat ingekankerde en door vroegere opvoeding gewettigde beletselen zich hier tegen verzetten, hij ten minste aan zijne nakomelingen een geslacht nalaat, dat met den geest der eeuw gelijken tred gebonden heeft. Om dat doel te bereiken, zorge hij vooral, dat die magt, die zich te regt of te onregt geestelijk noemt, van het onderwijs (anders als in het dogmatieke der verschillende, door menscheleke wijsheid ingestelde secten) worde uitgesloten, op dat zij niet, in den naam des lichts, duisternis, dat is onheil, verspreide. Heeft hij (hetwelk, wanneer de Vorst niets dan zuivere bedoelingen heeft en dus ter goeder trouw handelt, zeer gemakkelijk kan gebeuren) door de goedheid van zijn hart en zijn te goed vertrouwen weggesleept, verdere afscheiding van menschen, die, zoo niet door openlijke beledigingen, ten minste door hunne handelingen toonen dat zij voorstanders, ja beschermers zijn van hen, die tot stelregel hebben aangenomen, dat het doel de middelen heiligt, bestaat er een verdrag met zulke menschen, dan ja dan is het vooral zaak om op zijne hoede te zijn, vooral wanneer men reeds eenen mistag uit zwakheid of liever uit het in de beginselen zoo prijzenswaardig, maar in de onderhandelingen met een zeker kabinet zoo gevaarlijk principe van onderling vertrouwen begaan heeft, dan vooral wake men met verdubbeld oplettendheid, en men verlies geen oogenblik uit het oog, dat men met eenen vijand te doen heeft, die nooit slaapt en slechts in schijn sluimert, die reeds van middelen, maar nooit van doel verandert. Men talle hem nooit te ligt, men wantrouwe hem altijd en in alles! *Utinam!!*

VRYHEID VAN ONDERWYS.

Aan de Redactie!

Men wil, dat de Courrier des Pays-Bas, om de zoo zeer gewenschte vryheid in het onderwijs ten top te voeren, é-rang petitiën ter toezending naar al de middelbare en lagere scholen zal zenden, ten einde de jeugd ook dierzelver regten inroep, om niet langer naar willekeur van eenen onderwijzer, maar naar eene Constitutie, door haar zelve goedgekeurd, bestaand te mogen worden; volkomen regt hebbe, om, zonder dat zij

in staat is, het hoe of waarom te bevatten, al de daden des onderwijzers te bejellen, en al zijne pogingen tot hun nut, kwaad te vinden, zich boven zijne bepalingen te verheffen, en hem naar vryen wil al of niet te gehoorzamen. Moet deze ierigting tot stand komen, dan behoort de Courrier zich hieruit waardige medewerkers voor zijn blad. Hierom wil men ook, dat deze jonge lieden zullen aangezet worden, om te spreken, dat zij ten minste op hun twaalfde jaar jongelingen zullen zijn, dat is: mogen rooken, vloeken, den draak met meer bejarden steeken uit de hoogte beslissen, en des noods hun borreltje gebruiken. — Of gerucht nu waar zij, weet ik niet, maar wel dat men zich er niet over zoude verwonderen, indien men dagelijks de dolle eischen en redeneringen van dit blad nagaat. En echter mochten die schrijvers toch wel een lettertje op hetgeen de factie, onder welker banier zij zich geschaard hebben, in Frankrijk, daargesteld heeft, waar men, om geen eijer voor te zoeken, in het departement der Neder-Seine, van de 5331 kinderen lieden, voor de conscriptie opgeroepen, er 277 vond die alleen tot 2198 die noch lezen noch schrijven konden; terwijl men van 2198 een bepaling had. Wij dagen de zoo veel geschreeuwde makende schrijvers van den Courrier uit, één district in de noordelijke provincien te nemen, waar zulk een betreurenswaardig resultaat van het onderwijs der jeugd zou kunnen gegeven worden.

Het kan ondertusschen, nu wij toch van die vryheid van onderwijzen spreken, niet ongepast zijn, hier eenige woorden uit een *Frankrijk* taal over de opvoeding, te *Parijs* uitgegeven, te laten volgen, ten bewijze dat het niet alleen Noord-Nederlanders zijn, die van den Courrier in dezen verschillen; dus lezen wij daar:

« Een beginsel, dat op gronden steunt en naar mijne gedachten tot « eene gezonde staatkundige staatkunde behoort, geldt bij de bijzondere vraag « welke wij behandelen, namelijk: de noodzakelijkheid van eenen tusschenkomst van den staat in het onderwijs der jeugd. De staat, want « van wij leden zijn, neemt kennis van onze geboorte, ons huwelijk, « van onzen dood. Hij is altijd tegenwoordig bij al onze burgerlijke « bindtenissen, hij vertrouwt ons zijne ambten, en roept ons tot « eereposten. Steeds een wakend oog op ons houdende, volgt hij ons « en vraagt waar wij henen gaan, en zelf op het vreemde grondgebied « doet hij ons nog zijne magt gevoelen. Moet nu deze tusschenkomst, bij « alle gevallen onzes levens, juist ophouden op den dorpel der school « waar wij worden opgevoed? en zoude men het niet vreemd moeten « noemen, dat van de wieg tot aan de jaren van onderscheid, wanneer « wij tot burgers benoemd worden, de staat niets van ons leven weet, « als wij de wereld intreden onkundig was hoe wij er in treden, « vrienden of vijanden? In Frankrijk vooral, op dien vryen grond « (maar vry sedert korten tijd) alwaar de wetten des lands niet « zijn, dan de kinderen; waar de partijen nog bestaan, die de kinderen « vleijen en tot zich roepen, omdat de jeugd de toekomst is, — zult gij « uwe kinderen overleveren aan partijen, die bedrogen en vasten « men? Zult gij de teeders vermitselen doen ontvallen, door die « naars van het altaar, die de reeds onder hunnen tabbaard verborgen « en die godsdienstig onderwijs geven, met de goddijpster zonder « gelie, staatkundig onderwijs met de « kundig onderwijs uit brokstukken van vermitselde schrijvers, ver « zeld van de boeken der eervwaardigen van die orde? »

Van een ander Franschman, die in ons land woont, lezen wij het volgende:

« Behoort het kind dan alleen aan zijnen vader, heeft de Staat ge « regten op hetzelfde? Voor dezen tocht is het geboren, voor dezen tocht « moet het veel meer dan voor zijnen vader gevormd worden; en dan « moet hij het oog hebben op het onderwijs, dat het kind zal ontvangen « niet dat hij behoest te bepalen, of het een landbouwer, een kunstenaar, « een schilder enz. zal worden, of dat het deze wijze meer dan een « dere volgen moet, maar hij heeft het regt om te zeggen: *Ik wil dat « het kind een braaf mensch en een goed burger zal worden.* De « staat moet aan de kinderen bakvame meesters verschaffen, en de onbe « kwame en verderfelijke onderwijzers, de vijanden van het licht en der « werkscheid verwijderen.»

« De Natuur schrijft elk onzer voor, onze kinderen op te voeden; « onwetendheid van vele ouders, de bezigteden van anderen, vermitsel « len deze teedere verpligting aan anderen toe te vertrouwen. Wie zijn « len zij kiezen om dezelve te vervullen. En bovenal zijn zij te « om te kiezen. En zijn zij dit niet — wie zal dan voor hen die moe « jelijke keuzen doen? » Zoo schrijven Franschen, die het weldadige « ierigtingen voor het onderwijs niet kennen, en de Courrier des Pays « Bas, die dit diende te weten, maar zijne onkunde op elk stuk over de « ze stoffe, waarmede hij zijne weldenkende lezers verveelt, aan den dag « legt, blijft schreeuwen. Nu, dat hij schreeuwe! indien slechts zijn « den geenen ingang vinden, en wij ons mogen blijven verheffen in de « weldadige gevolgen van onze ierigtingen voor het onderwijs, « vaderland eens geraken rang onder de bester van Europa bekend.

DUIVELBANNING BY EENE VROUW IN SPANJE.

De Fransche Gazette des Cultes behelst het volgende bericht van deze duivelbanning:

« Burgos, 3. September. Ik heb het genoeg gehad, den duivel « het ligchaam van eene Spaansche vrouw te zien jagen. Dan alvorens « de bijzonderheden van dit vreemde verschijnsel te verhalen, moet ik u « kennis geven van eenige regels, welke de Spaansche kerkboeken in « danig geval voorschrijven, ten einde door niemand, ook door de duivel « zelve niet, misleid te worden.

« De zekerste teekenen, dat men door den duivel bezeten is, zijn « spreken en verstaan van onbekende talen, vooral als het lange reeds « zijn, welke niet ontraadseld kunnen worden. De duivel moet niet « spreken en geene taalfouten of barbarismen begaan, gelijk dit somtijt « gebeurd is, indens het verhaal, omtrent de duivels, van Leon, die lang « van geleerd niet waren als die van *Barbastro*, welke in zekere tijden « onderzocht werden. Behalve eenige brekken slecht Latijn, waarmede « van Leon bij de duivelbezweeters voor den dag kwamen, hielden « zich strikt aan het Spaansch, dat waarschijnlijk hanteerde, wat

Den ander teeken van bezetenheid is dat men geheime en verborgene zaken, hetgeen op verre afstand gebeurt, en zelfs de verborgene gedachten ontdekken kan. Een derde teeken is als men iets doet, hetwelk boven de gewone krachten gaat, in welken toestand of ziekte men ook verkeeren moge. Een vierde eindelijk wordt in het oplossen van moeilijke vraagstukken gevonden.

De priester moet uitvorsehen welke woorden den duivel het meest hinderen en deze dikwils herhalen. Hij moet de namen en het getal duivels van den bezetene weten, hoe lang de bezetenheid geduurd heeft e.z. . . Hij moet niet vergeten, dat hij ze tot het geven van bepaalde en stellige antwoorden moet dwingen, want de duivels houden veel van uitvingten, en trachten langs omwegen de aanvallen van den priester te ontloopen.

De bezetene moet voor een crucifix geplaatst worden of het in de hand houden; op het hoofd en de borst moeten de reliquien van eenige heiligen gelegd worden. Men moet hem ook voorzien van een *Agnus Dei*, en hem met een monikskap of kruisband bedekken. De priesters mogen de Eucharistie niet aan het hoofd of de borst van den bezetene aanbrenge den de 31 jaar is, moet men geen duivels bannen, zoudert dat de narverwachten en eenige vrome vrouwen daarbij tegenwoordig zijn. Men moet ze niet aanraken, vooral niet aan den boezem; ten zij om op het vaderschap, dat mond of den boezem een kruis te maken. De bezetene moet vasten en zich met God verzoenen, en van de ondegge afstand doen. Het is ook van de bedraving oorzaak is. Zonder dat zou de bewerking nutteloos worden.

De duivelsbanning moet in de kerk geschieden, maar niet voor het hoog-altaar, dat noch de duivel noch de bezetene mag zien. De duivelspanning moet in de hoek der kerk, zon wat bij de deur geschieden. Die verachtelijke behandeling maakt dat hij spoediger opstapt. Voor de zachtigheid moet de bezetene biechtten.

Nu zal ik verhalen wat ik gezien heb! Op den bepaalden dag voor de genezing van de bezetene, ging ik naar de kerk de straten waren vol menschen, even nieuwsgierig als ik om den duivel te zien vlieten. De deur was belegd; maar doordien ik een geestelijke bij mij had, viel het mij niet moeilijk, kort bij de bezetene te komen. Overal zag ik roed naar degenen, welke een zoo lieflijken gast geluisvest had. In mijn ongeduld vroeg ik er naar, en eene dame naast mij wees mij daarop een lief meisje van hoogstens 25 a 24 jaar, hetwelk uit een klooster was gekomen, waarin hare ouders haar sinds haar vijfde jaar hadden laten opsluiten. . . Dat was de bezetene!

De duivelbezweder kwam uit de Sacristie in zijn miakled, voorzien van een violetkleurige stobol. Hij deed een gebed voor het hoog-altaar, bijgestaan door eenige priesters en een geestelijke, die het wijwater en de wijkwast droeg. Na het gebed, nadende de priester de bezetene en liet haar nederknielen. Ik zag toen, dat zij handen en voeten gebonden had. Men deed haar eenen kruisband om den hals, en na een kruis gemaakt te hebben, besprongde de priester de bezetene en de omstanders met wijwater. Deze voorzorg, zagen de kerkboeken, wordt genomen omdat de duivel het wijwater ruikende, in zijnen schrik ligt. De omstanders waren, zó de besprenging hem den toegang niet belet. De duivelbezweder nam de duivelbezweder neder en al de aanwezigen met hem; hij zeide de Hantien der heiligen op, alsmede eenige psalmen en een gebed; daarop bezwoer hij den Satan en zijne medgezellen; hij vroeg den boezen geest zijnen naam; maar die duivel zwieg stil. Niettemin beval de priester hem om deze persoon of de plaats, waar men was, niet meer te plagen en te verontrusten. Hij maakte vervolgens nieuwe kruisen op zich zelve en op de bezetene, en op het Evangelie, waaruit hij eenige teksten opsloeg. Daarna leide de duivelbezweder zijne rechterhand op het hoofd der bezetene, en sprak, na een kort gebed, den ban uit:

Exorciso te, immundissime spiritus etc. Ik ban u onreine geest etc. Bief Satan, vijand des geloofs, vijand des menscheliken geestes, verleijder der menschen, wortel van alle kwaad, bevorderaar van alle ondegden, bron der gierigheid, tweedragt en nijd.

De onreine geest sprak echter geen woord. Men hield nader op hem aan met het maken van kruisen, het voorstellen van de mijsterien, en liet aanbali van de martelaren; men stelde hem in al zijne slechtheid ten toon, riede hem, dat aan rijk verrijkt, en hij zelf in de buitenside duisternis geworpen was, en beval hem nogmaals om de bezetene te verlaten. Maar de Satan sprak niet en verwoede zich ook niet. Daarop volgde eene derde bezwering, welke volgens de kerkboeken zelden ten einde behoef gebragt te worden, daar de duivel ze volstrekt niet weerstaan kan, maar zeker vlugten gaat.

Terwijl dit alles voorviel, deed het arme meisje niets dan bitter weenen. De meeste aanwezigen dachten den duivel te zien, maar daar men in deze verwachting te leur gesteld werd, hadden er honderderlei gissingen plaats; sommigen beweerden dat het meisje niet bezeten was; maar anderen hadden de duivels antwoorden en zeiden dat men met een stommen duivel te doen had gehad. Het meisje bleef tot 's avonds ten in de kerk, bidende en dachtende op de gunst aan haar geschied.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 2den October 1622 werd het beleg voor Bergen op Zoom opgebroken.
Den 2den dito 1821 werd een overeenkomst tusschen Frankrijk en de Nederlanden tot uitwisseling van deserteurs gesloten.
Den 3den dito 1247 werd graaf WILHELM II tot Roomsche Koning verkozen.
Den 2den dito 1574 kwam de vloot van noord 's morgens ten 8 ure binnen *Lafsen*, waar al wat leefde de handen uitstak om naar de aafgebragte spijze te grijpen. Sommigen der uitgehongerde ingezetenen stikten het voedsel zoo gretig in, dat zij niet het brood tusschen de tanden stikten, en de overheid zich genoodzaakt zag in het eten te stellen. De bevelhebbers der vloot aan wal gestapt zijnde, namen, gevreesd van eene menigte scheepsvolk en stedelingen, terstond gang naar de kerk,

waar de dankbare genoeederen smolten in hunne eigene vurigheid, en de tranen en snikken den zang der psalmen deden haperen.

ARNHEM, den 3den October.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal:

Den 2 Oct. 3 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 0 D.
Den 3 dito 3 El 7 Palm 5 Duim; gewassen 5 D., gevallen 0 D.

Heden morgen beviel voorspoedig van twee DOCHTERS, M. C. DACHSBERG, geliefde Huisvrouw van

ARNHEM, den 30sten September 1829. S. D. SANDERSLEBEN.

Heden avond beviel allervoorspoedigst van eene welgeschapen DOCHTER, CHRISTINA HARTOG, zeer geliefde Huisvrouw van

ARNHEM, den 30sten September 1829. B. P. H A A S.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 62 jaren, S A R A S T A K E B R A N D, geliefde Echtgenoot van

ZUTPHEN, den 28sten September 1829. D. B. . . .

Heden morgen, ten drie ure, overleed tot onze bittere droefheid, ons jongste Kind, JOHANNAGERRHARDINA, oud vier jaren en veertien dagen.

LUTK, den 28sten September 1829. H. ENGELN. A. J. ENGELN, Geb. Drukker.

Men is voornemens, om op Maandag den 12den October 1829, des avonds ten zes ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, bij toeslag in het openbaar, ten overstaan van den aldaar residenten Notaris Mr. GERARD VAN ECK, te veilen en te verkoopen: een kapitaal HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Koningsstraat, wijk F No. 65, tusschen de Huizen en Erven van de Heeren DE RUIK en VAN HUGENPOTH, bestaande uit eene zeer ruime BEHUUZING, OPENE PLAATS, schoone TUIN, KOETSHUIS en SALLING, alles aan elkander gelegen en van achteren uitlopende op de Beek, alwaar nevens het Koetshuis nog is staande een afzonderlijk verhuurd HUISJE, wijk F No. 216, bij dit Erf behoorende, zijnde het kapitale Huis en Erve thans bewoond door den Heer VAN RIEMSDYK, Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort.

Ingezet op . . . 8957. Omtrent de Veilings-Conditiën kan men lezing bekomen ten Kantore van bovengenoemden Notaris. Het groote Huis zal des Vrijdags en Zaturdags voor den Toeslag te zien zijn.

De Notaris Mr. J. BUSGERS zal den 7den en 21sten October 1829, 's avonds om 6 uren, in het Logement *den Arend*, te *Arnhem*, publiek doen inzetten en verkoopen: Een hecht, slerk HUIS en ERVE, met verschiedene BENEDEEN- en BOVENKAMERS, ruim VOORHUIS, KELDERS, ZOLDERS, OPEN PLAATS en verdere GEMAKKEN, tot het uitbeleggen van alle Affaires, en bijzonder tot den handel zeer gunstig gelegen binnen *Arnhem*, in de *Brastraat*, wijk B No. 121. — En een dito HUIS en ERVE aldaar, in de *Oeverstraat*, wijk B No. 69.

De Notaris Mr. J. NYHOF zal op Maandag den 5den October 1829, 's avonds ten 6 ure, in het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, namens zijne Principiën, publiek veilen en verkoopen: eene schoone WELDE, den *Hain* genaamd, met een hoekje P.A.S., groot te zamen ongeveer 5 Bunder, 10 Rooden en 95 Ellen, gelegen onder *Dijk*, Gemeente *Heteren*, hebbende Oost het land van wijlen den Heer J. H. A. S. West de gemeene straat, Zuid DERK AARTS en Noord ARIENGEURTSSEN, of wie anders met recht daaraan mogt zijn geland; konnende reeds met 10 Januarij 1830 in eigen gebruik worden aanvaard. Nadere informatiën en visie der conditiën zijn te bekomen bij gemelde Notaris NYHOF, in de Bakkerstraat te *Arnhem*.

De Notaris Mr. J. NYHOF voornemens zijnde, namens zijne principien, binnen het te *Arnhem* publiek te verkoopen eene aanzienlijke VERZAMELING van BOEKEN, in onderscheidene Talen en Wetenschappen, zoo kunnen de zoodanigen, welke moeten verlangen eene Verzameling daarbij te voegen of ook eenige afzonderlijke Werken, bij vrachtwij vervoegen ten zijnen Kantore in de Bakkerstraat.

De Notaris Mr. J. NYHOF, voornemens te *Arnhem*, zal op Maandag den 5den en 12den October 1829, 's avonds ten 6 ure, in het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, namens zijn principien publiek veilen en verkoopen: Eene VROUWEN ZITPLAATS, in de Groofte of St. Eusebii Kerk allier, zijnde de 3de Bank 3de Plaats in het Middelpart aan de Noordzijde.

